

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΝΟΜΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

«Σύσταση ανωνύμου τραπεζικής εταιρείας με την επωνυμία «Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο Ελλάδος Ανώνυμη Τραπεζική Εταιρεία και άλλες διατάξεις»

Ι. Γενικές παρατηρήσεις

1. Τα πρώτα βήματα προς την κατεύθυνση διαμόρφωσης μιας ενιαίας τραπεζικής αγοράς στην Ευρωπαϊκή Ένωση έγιναν τη δεκαετία του 1970, ιδίως με την έκδοση της λεγόμενης πρώτης τραπεζικής οδηγίας υπ' αριθ. 77/780/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 1977 «περί του συντονισμού των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων που αφορούν στην ανάληψη και την άσκηση της δραστηριότητας πιστωτικού ιδρύματος».

Με τη δεύτερη οδηγία 89/646/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 15ης Δεκεμβρίου 1989 «για τον συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων που αφορούν την ανάληψη και την άσκηση δραστηριότητας πιστωτικού ιδρύματος» διαμορφώθηκε το γενικό νομικό καθεστώς που καθορίζει τον τρόπο ανάληψης και άσκησης της δραστηριότητας πιστωτικού ιδρύματος. Οι δύο αυτές γενικές οδηγίες συμπληρώθηκαν από μία σειρά ειδικών οδηγιών που ρύθμιζαν, μεταξύ άλλων, τα ίδια κεφάλαια των πιστωτικών ιδρυμάτων (Οδηγία 89/299/ΕΟΚ), τον συντελεστή φερεγγυότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων (Οδηγία 89/647/ΕΟΚ) και την εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων σε ενοποιημένη βάση (Οδηγία 92/30/ΕΟΚ). Το σύνολο των οδηγιών αυτών κωδικοποιήθηκε σε ενιαίο κείμενο με την έκδοση της υπ' αριθ. 2000/12/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ης Μαρτίου 2000 σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριότη-

2

τας πιστωτικών ιδρυμάτων (Επίσημη Εφημερίδα αριθ. L . 126 της 26.5.2000, σ. 1).

2. Με τις οδηγίες αυτές καταργήθηκαν τα εμπόδια και συντονίσθηκαν οι εθνικές διατάξεις προκειμένου να δημιουργηθούν ίσοι όροι ανταγωνισμού μεταξύ των πιστωτικών ιδρυμάτων. Παράλληλα, εξασφαλίσθηκε η αμοιβαία αναγνώριση των αδειών λειτουργίας και των συστημάτων προληπτικού ελέγχου, ώστε να καταστεί δυνατή η εφ'άπαξ χορήγηση άδειας λειτουργίας που να ισχύει σε όλη την Κοινότητα και η εφαρμογή της αρχής του ελέγχου από το κράτος μέλος καταγωγής. Το πεδίο εφαρμογής των συντονιστικών διατάξεων διαμορφώθηκε ευρέως και περιλαμβάνει το σύνολο των πιστωτικών ιδρυμάτων, των οποίων η δραστηριότητα συνίσταται στη συγκέντρωση από το κοινό κεφαλαίων, τόσο υπό τη μορφή καταθέσεων όσο και υπό τις άλλες μορφές, όπως είναι η διαρκής έκδοση ομολόγων και άλλων παρόμοιων τίτλων και η χορήγηση πιστώσεων για ίδιο λογαριασμό.

3. Των κοινών ρυθμιστικών διατάξεων εξαιρούνται ειδικά ιδρύματα με διαφορετικό αντικείμενο δραστηριότητας. Έτσι, σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 3 της Οδηγίας 2000/12/EK, οι ρυθμίσεις της δεν αφορούν τη δραστηριότητα των κεντρικών τραπεζών, των κρατών μελών και των γραφείων ταχυδρομικών επιταγών. Στο ίδιο πλαίσιο, εξαιρούνται ορισμένα ειδικά ιδρύματα, που προσδιορίζονται ονομαστικά για κάθε χώρα. Όσον αφορά την Ελλάδα, ρητώς αναφέρονται η «Ελληνική Τράπεζα Βιομηχανικής Αναπτύξεως», το «Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων» και το «Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο».

II. Ειδικές παρατηρήσεις

1. Σύμφωνα με την εισηγητική έκθεση του νομοσχεδίου «ο παρόν νόμος σκοπό έχει τη μετατροπή του Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου, που μέχρι σήμερα λειτουργεί ως δημόσια αποκεντρωμένη υπηρεσία του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών, σε ανώνυμη τραπεζική εταιρεία που θα υπαχθεί στις διατάξεις του ν. 2076/1992». Η μετατροπή του Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου σε ανώνυμη τραπεζική εταιρεία, επιλογή που υπάγεται στη διακριτική ευχέρεια της ελληνικής νομοθετικής εξουσίας, συνεπάγεται την εφαρμογή του συνόλου των οδηγιών που διέπουν την ανάληψη και άσκηση δραστηριότητας πιστωτικού ιδρύματος, ιδίως της οδηγίας 2000/12/EK. Επιπρόσθετα, εφαρμόζονται οι κοινοτικές διατάξεις που αφορούν τη λειτουργία των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, όπως για παράδειγμα οι οδηγίες περί προμηθειών. Η υπαγωγή στις κοινοτικές διατάξεις υπαγορεύεται από την αρχή τήρησης ίσων όρων ανταγωνισμού μεταξύ των κοινοτικών πιστωτικών ιδρυμάτων. (Βλ. σχετικά, το άρθρο 9 του νομοσχεδίου σύμφωνα με το οποίο από

την ολοκλήρωση του απαιτήτου από την Τράπεζα της Ελλάδας ελέγχου, «η Εταιρεία αποτελεί πιστωτικό ίδρυμα κατά την έννοια του άρθρου 2 εδ. 1 του ν. 2076/1992 και ασκεί όλες τις δραστηριότητες ενός πιστωτικού ιδρύματος σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, εκτός αν άλλως ορίζεται στον παρόντα νόμο». Πρέπει να σημειωθεί ότι με τον νόμο 2076/1992, η Ελλάς ενσωμάτωσε στην ελληνική τραπεζική νομοθεσία την πρώτη και δεύτερη τραπεζική οδηγία, που, όπως προαναφέρθηκε, διαμόρφωσαν το γενικό κοινοτικό τραπεζικό καθεστώς.

2. Όπως επισημαίνεται στην εισηγητική έκθεση του νομοσχεδίου, η μετατροπή του Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου σε ανώνυμη εταιρεία δεν σημαίνει ότι θα σταματήσει την κοινωνική του προσφορά, όπως για παράδειγμα η εξυπηρέτηση πελατών που διαμένουν σε απομακρυσμένες περιοχές, όπου δεν λειτουργούν τραπεζικά καταστήματα, η προσφορά ευνοϊκών επιτοκίων σε καταθέσεις, η χορήγηση στεγαστικών δανείων με επιτόκια χαμηλότερα της αγοράς και η επιχορήγηση διάφορων κοινωνικών δραστηριοτήτων. Η διατήρηση αυτών των «κοινωνικών δεσμεύσεων» σημαίνει ότι το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο, με την νέα του μορφή ως ανώνυμη τραπεζική εταιρεία, δεν αποκόπτεται από προσφορά υπηρεσιών δημοσίου συμφέροντος. Έτσι τυγχάνουν εφαρμογής οι διατάξεις του άρθρου 86 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα (ΣυνθΕΚ), και ιδίως η διάταξη της δεύτερης παραγράφου, σύμφωνα με την οποία: «Οι επιχειρήσεις που είναι επιφορτισμένες με τη διαχείριση υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος ή που έχουν χαρακτήρα δημοσιονομικού μονοπωλίου υπόκεινται στους κανόνες της παρούσας Συνθήκης, ιδίως στους κανόνες ανταγωνισμού, κατά το μέτρο που η εφαρμογή των κανόνων αυτών δεν εμποδίζει νομικά ή πραγματικά την εκπλήρωση της ιδιαίτερης αποστολής που τους έχει ανατεθεί. Η ανάπτυξη των συναλλαγών δεν πρέπει να επηρεάζεται σε βαθμό ο οποίος θα αντίκειται προς το συμφέρον της Κοινότητας». Η διάταξη αυτή έχει αποτελέσει αντικείμενο πολλών νομολογιακών και νομοθετικών εφαρμογών, όπως για παράδειγμα στον τομέα της παροχής ταχυδρομικών υπηρεσιών. (Βλ. σχετικά την οδηγία 97(67)ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Δεκεμβρίου 1997, «σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την ανάπτυξη της εσωτερικής αγοράς κοινοτικών ταχυδρομικών υπηρεσιών και τη βελτίωση της ποιότητας των παρεχομένων υπηρεσιών», ΕΕ L 15, της 22.1.1998, σ. 14). Βασική επιδίωξη του άρθρου 86 ΣυνθΕΚ είναι η διατήρηση του κοινωνικού χαρακτήρα ορισμένων θεμελιωδών για το κοινό υπηρεσιών, χωρίς να νοθεύεται αδικαιολόγητα ο ελεύθερος ανταγωνισμός, ιδίως μέσω χρηματοδοτικών ενισχύσεων. (Πρβλ. την επισυναπτόμενη στο νομοσχέδιο έκθεση του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, που αναφέρεται στα οικονο-

4

μικά αποτελέσματα των προς ψήφιση διατάξεων, καθώς και το άρθρο 1 του νόμου 2668/1998 (ΦΕΚ Α' 228) περί οργανώσεως του τομέα παροχής ταχυδρομικών υπηρεσιών. Ο νόμος αυτός ενσωματώνει στην ελληνική νομοθεσία την οδηγία 97/67/ΕΚ, η οποία αναγνωρίζει αρμοδιότητα στην Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων να « παρακολουθεί την τήρηση χωριστών λογαριασμών για κάθε υπηρεσία του αποκλειστικού τομέα »). Υπό το πρίσμα αυτό, η προσφορά από το « Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο Ελλάδος – Ανώνυμη Τραπεζική Εταιρεία » κοινωνικών υπηρεσιών δεν πρέπει να οδηγεί στη χρηματοδότηση άλλων δραστηριοτήτων που προσφέρονται σε ανταγωνιστική βάση.

Αθήνα, 29 Οκτωβρίου 2002

Ο εισηγητής επιστημονικός συνεργάτης
Αστέρης Πλιάκος
Αναπλ. Καθηγητής Οικονομικού Παν/μίου Αθηνών

Ο προϊστάμενος του Τμήματος
Στέλιος Ν. Κουσούλης
Επίκ. Καθηγητής Νομικής Παν/μίου Αθηνών

Ο προϊστάμενος της Διεύθυνσης
Αντώνης Μ. Παντελής
Καθηγητής Νομικής Παν/μίου Αθηνών

Για το Επιστημονικό Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος
Καθηγητής Κώστας Μαυριάς